

Zpráva o šetření ve věci Pochodu pro život a postupu Policie ČR při jeho zajištění

Dne 26. dubna 2025 se v Praze konalo shromáždění s názvem Pochod pro život. Svolavatel (Hnutí pro život, z. s.) se na mě obrátil podnětem k prošetření postupu Policie ČR (policie), protože trasu shromážděníablokovali názoroví odpůrci a policie nedokázala zajistit, aby účastníci oznámeného shromáždění mohli dojít do cíle oznámené a posléze v součinnosti s policií upravené trasy pochodu.

Své šetření jsem proto zaměřil na postup policie při plnění jejích úkolů na poli práva shromažďovacího. Jsem si vědom toho, že stěžovatelé v této souvislosti podali i správní žalobu, avšak ať již soud rozhodne jakkoli, vnímám tento případ jako možnost, jak přispět k vyjasnění role a možností policie v obdobných situacích.

Posoudit, zda došlo k naplnění znaků trestného činu ze strany názorových odpůrců či zasahujících policistů, jak argumentuje svolavatel, náleží výhradně orgánům činným v trestním řízení.

A. Shrnutí závěrů

Policie ČR pochybila, když nepřijala adekvátní opatření k zajištění trasy pochodu.

B. Skutková zjištění

Pochod pro život (Pochod) se koná každoročně již od roku 2001. V posledních letech se však setkává s nesouhlasem určité části veřejnosti. Pochod byl řádně oznámen Magistrátu hl. m. Prahy, a to včetně trasy. Ta však byla posléze s ohledem na riziko střetu s názorovými odpůrci změněna (se souhlasem svolavatele Pochodu), a to v cca 14.00 hod. Cíl Pochodu měl být na Staroměstském náměstí, kam měl přijít z Mánesova mostu ulicí Kaprovou.

Na účastníky Pochodu po trase křičeli názoroví odpůrci různá hesla a slogany. Stěžovatelé (tj. svolavatel) v této souvislosti neuvádí, zda to považovali za rušení svého shromáždění a zda se obrátili na policii, aby zasáhla. Policie uvádí, že žádný požadavek na zajištění klidného průběhu pochodu ze strany svolavatele neobdržela.

Když se Pochod dostal na náměstí Jana Palacha, došlo k jeho zdržení bloádou názorových odpůrců, kterou se však policii povedlo odstranit. Následně však došlo k bloádě v přilehlé Kaprově ulici, která spojuje nám. Jana Palacha a Staroměstské náměstí.

Kaprová ulice je ulice s jednosměrným provozem motorových vozidel, přičemž v době Pochodu zde byla zaparkovaná vozidla a mezi nimi byl prostor, který obsadili názoroví odpůrci tak, že si sedli na vozovku v celé její zbylé šíři. Tím Pochodu znemožnili jít dál a nemohlo tudý projet ani jeho doprovodné vozidlo.

Podle časových údajů z poskytnutých kamerových záznamů byla ulice Kaprova fyzicky blokována od cca 15.00 hod.¹ a k použití donucovacích prostředků vůči blokujícím policii přistoupila cca v 15.55 hod.² Dle policie bylo ztotožněno více jak 90 osob a 91 osob bylo oznámeno správnímu orgánu pro podezření ze spáchání přestupku.

Blokován byl i průchod na Staroměstské náměstí z náměstí Franze Kafky, avšak tam Pochod ani nedošel, byl rozhodnutím svolavatele ukončen v 17.00 hod., což korespondovalo s oznámenou dobou trvání shromáždění.

C. Právní hodnocení

Z práva shromažďovacího plynou státu (veřejné moci) pozitivní závazky k jeho naplnění.³

Pozitivní závazky veřejné moci při realizaci práva shromažďovacího jsou přehledně shrnuty v rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 As 99/2022 ze dne 28. června 2023.⁴ Soud v odstavci 88 uvedl:

*Ustálená judikatura vychází z toho, že se shromažďovacím právem jsou spojeny i pozitivní závazky veřejné moci. Nejen, že je veřejná moc povinna zdržet se určitých zásahů do tohoto práva, ale v určitých případech je **povinna toto právo aktivně chránit a zajišťovat jednotlivcům možnost je účinně vykonávat** (zvýraznění VOP). ESLP opakovaně potvrdil, že ze shromažďovacího práva mohou vyplývat i pozitivní závazky zajistit jeho účinný výkon (viz již rozsudek ESLP ve věci Plattform „Ärzte für das Leben“ proti Rakousku ze dne 21. 6. 1988, stížnost č. 10126/82 , bod 32; nebo rozsudek velkého senátu ESLP ve věci Kudrevičius, bod 158 a tam citovaná rozhodnutí). Obdobně Ústavní soud v návaznosti na judikaturu ESLP dovodil, že shromažďovací právo „v sobě nese jak závazky negativní (ve smyslu povinnosti státu zdržet se zásahů do tohoto práva), tak **závazky pozitivní spočívající v zajištění ochrany efektivního výkonu tohoto práva ze strany státu pro všechny osoby**“ (zvýraznění VOP) [nález sp. zn. II. ÚS 164/15 ze dne 5. 5. 2015 (N 88/77 SbNU 285), bod 23]. Rovněž podle Nejvyššího správního soudu shromažďovací právo zahrnuje „**i pozitivní závazek státu napomoci k uskutečnění svolaného shromáždění**“, který však „**má své limity**“ (zvýraznění VOP) (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2014, č. j. 5 As 112/2014-33). V případě shromáždění a protishromáždění tak například „policejní orgány mají nejenom právo,*

1 Viz např. soubor 0001.mts nebo IMG_0842.mov s časem 14.56 hod.

2 Viz soubor 2025_0426_155504_038.mov.

3 Viz např. rozsudek ESLP ve věci Plattform „Ärzte für das Leben“ proti Rakousku ze dne 21. 6. 1988, stížnost č. 10126/82 , bod 32; nebo rozsudek velkého senátu ESLP ve věci Kudrevičius, bod 158 a tam citovaná rozhodnutí nebo Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 164/15 ze dne 5. 5. 2015 (N 88/77 SbNU 285), bod 23: **shromažďovací právo v sobě nese jak závazky negativní (ve smyslu povinnosti státu zdržet se zásahů do tohoto práva), tak závazky pozitivní spočívající v zajištění ochrany efektivního výkonu tohoto práva ze strany státu pro všechny osoby.**

4 Dostupný na webu www.nssoud.cz.

ale rovněž povinnost konfliktům a jejich eskalaci předcházet, nikoliv pouze pasivně přihlížet“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2022, č. j. 7 As 214/2022-39, bod 20).

Jak plyne z výše citovaného, veřejná moc musí dbát na to, aby právo shromažďovací mohlo být účinně/efektivně vykonáváno. Jak ale soud v citovaném rozsudku uvedl v odstavci 99, *správní orgány musí postupovat s náležitou péčí, ale nejsou povinny dosáhnout určitého výsledku.*

Z právní úpravy vyplývá, že je to především sám svolavatel, kdo má povinnost zajistit potřebný počet pořadatelů.⁵ Teprve tehdy, nedokáže-li vlastními prostředky zajistit pokojný průběh shromáždění svolavatel, může požádat o pomoc policii.⁶ V případě shromáždění, které ve společnosti (resp. některé její části) vyvolává kontroverze a lze očekávat protiakci, je role policie nezastupitelná, protože pořadatelská služba nedisponuje adekvátními pravomocemi (v krajním případě i použitím síly), aby dokázala zajistit řádný průběh shromáždění. Sekundární role policie proto v těchto případech přechází do role primární – byť stále v úzké součinnosti s pořadateli a svolavatelem.

Pokud má policie možnost zajistit, aby shromáždění proběhlo tak, jak jej svolavatel oznámil, je její povinností pro to podniknout přiměřené kroky, tj. vyhodnotit riziková místa trasy (kde může dojít ke střetu s názorovými odpůrci, kteří by průběh shromáždění mohli narušit) a zajistit je připravenými policisty a technikou. Pro případ náhlé změny podmínek (např. bloádou nebo i dopravní nehodou či jinou nahodilou událostí) je třeba mít alespoň rámcovou představu o náhradních trasách a jejich rizicích.

Z toho mj. vyplývá, že policie musí mít o riziku protiakcí povědomí nebo je na základě dřívější zkušenosti předpokládat a v závislosti na předpokládaném rozsahu těchto protiakcí mít k dispozici adekvátní počet policistů a techniky. To však pro policii není žádné novum, protože v minulosti dokázala mnohé rizikové akce kvalitně zvládnout (naposledy Prague Pride 2025).

Nyní zhodnotím, zda policie učinila vše, aby mohl Pochod proběhnout v poklidu dle plánu.

Že se Pochod stane terčem jeho názorových odpůrců, bylo zřejmé a dělo se tak i v posledních letech. Ostatně získané poznatky vedly k tomu, že před začátkem samotného Pochodu došlo ke změně jeho trasy.

Na tuto změnu však dle mého názoru **policie adekvátně nereagovala, protože ačkoli k tomu měla dostatek času (cca hodinu), nedokázala kritická místa trasy (zejména cestu z nám. Jana Palacha na Staroměstské náměstí) fyzicky obsadit dříve než**

5 Viz § 6 odst. 5 písm. b) zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím.

6 Viz § 6 odst. 6. zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím.

názoroví odpůrci pochodu. Mám na mysli např. rozmístění hrazení či obsazení komunikace služebními vozidly, případně jinými způsoby nebo i v jejich kombinaci, a to v takové šíři, aby byl posléze možný průjezd vozidla Pochodu a průchod jeho účastníků. Policie tak nevyužila informační výhodu, kterou měla, a v důsledku toho došlo k bloádě v ulici Kaprově názorovými odpůrci.

Osoby, které se rozhodly Pochod blokovat tím, že se posadily na vozovku v Kaprově ulici, se nepochybně dopouštěly protiprávního jednání⁷ a policie byla oprávněna vůči nim zakročit.

Pochybení policie spatřuji v tom, že ačkoli k bloádě docházelo již od cca 14.55 hod., **přikročila policie k jejímu odstraňování, tj. odvádění či odnášení jednotlivých osob, až po cca hodině.** K adresování výzvy k upuštění od protiprávního jednání a poskytnutí přiměřeného času ke splnění výzvy by stačilo i výrazně méně času a stejně tak pokud by policie přistoupila k izolování již vzniklé bloády, stačila by výzva jediná, protože by nemohl být nikdo, kdo by se k bloádě přidal až po jejím vyslovení.

Na jednom z poskytnutých videí⁸ lze vidět i to, jak policisté jednotlivé blokující odvádí z místa. **Mé výhrady směřují i vůči rychlosti, s jakou policisté postupovali.** Mezi odváděním jednotlivých osob jsou patrné časové odstupy, a celková doba zákroku tak byla delší, než bylo nutné.

Ve svém součtu tak policie i přes nepochybně vysoké nasazení policistů a prokázanou psychickou odolnost i vůči verbálním útokům na svou adresu (za což jim patří dík) nedokázala Pochodu zajistit klidný průběh.

Vzhledem k tomu, že policie disponovala informacemi o nové trase Pochodu a z místní znalosti si mohla být vědoma „úzkého hrdla“ v ulici Kaprově, mohla se alespoň pokusit o jeho zajištění (viz výše). Pokud by se jí to navzdory všem spravedlivě požadovatelným opatřením nepodařilo, nebylo by možné hovořit o její chybě.

Přesto se však domnívám, že pokud by policie využila své informační výhody o znalosti trasy, bylo v jejích silách zajistit, aby Pochod došel až do svého plánovaného cíle. Zda na to měla v daný čas i dostatečné prostředky (lidi, vozidla, zábrany a další), je věcí jinou, avšak ta nebyla předmětem mého hodnocení.

To, že účastníci Pochodu byli vystaveni pokřikům a skandování názorových odpůrců, vnímám jako „daň“ za to, že jejich shromáždění mělo formu pochodu. V takovém případě totiž nelze zajistit, aby se po jeho trase nevyskytovali názoroví odpůrci, kteří vyjádří svůj názor. Není proto v silách svolavatele (a pořadatelů) a policie zajistit, aby během této formy shromáždění nedošlo k žádnému projevu opačného názoru. Jedním dechem však musím dodat, že vyjádření nesouhlasu (je-li v mezích zákona) je

7 Viz § 14 odst. 1 zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím.

8 Soubor 26.04.2025 – Pochod pro život (5) – 3.OHK SKPV Praha I.mp4.

realizací práva na svobodu projevu, což je další ze základních práv garantovaných ústavním pořádkem.

Ostatně shromáždění se obvykle konají k tématům, která jsou diskusní či kontroverzní a jejich cílem bývá právě otevření veřejné debaty, případně veřejné příklonění se k jednomu z legitimních názorů. Z toho vyplývá, že ve společnosti existuje i skupina podporovatelů názorů jiných a ti ke svému zviditelnění mohou využít i formu protiakce, případně své názory mohou v mezích zákona vyjádřit jinak (např. skandováním nebo transparenty).

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám řediteli Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy a žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a vyrozuměl mě o přijatých opatřeních k nápravě.⁹ Pokud neodpoví, nepřijme opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudu považovat za dostatečná, vydám závěrečné stanovisko, v němž navrhu opatření k nápravě.¹⁰

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 30. září 2025

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

9 Podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.

10 Podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv a o ochránci práv dětí.